

KOMENDA GŁÓWNA POLICJI
BIURO PRAWNE

ISSN 1506-5170

B i u l e t y n P r a w n y

Nr 18

W a r s z a w a 2 0 0 3

K O L E G I U M R E D A K C Y J N E

Bronisław KACHNIKIEWICZ, Hanna KARASZEWSKA,
Kazimierz KOWALSKI, Jan ŁOZIŃSKI, Anna OSZCZĘDA,
Krystyna ROGALSKA, Ewa RUDNICKA (sekretarz), Maciej
SŁAWIŃSKI (przewodniczący), Barbara ŚWIĄTKIEWICZ
(zastępca przewodniczącego), Danuta TRUŚ

REDAKCJA I KOREKTA

Ewa RUDNICKA

PROJEKT OKŁADKI

Danuta CZERSKA

SKŁAD KOMPUTEROWY

Lilianna KRÓLAK

© COPYRIGHT BY BIURO PRAWNE KOMENDY GŁÓWNEJ POLICJI

WYDAWNICTWO CENTRUM SZKOLENIA POLICJI W LEGIONOWIE
ZAM. NR R. 150/2003; NAKŁAD 1300 EGZ.

ISSN 1506-5170

SPIS TREŚCI

A. PAŁAFIJ, M. SŁAWIŃSKI , <i>Projekt nowej ustawy o Policji – po konsultacjach w Policji (omówienie podstawowych regulacji)</i>	5
B. ŚWIĄTKIEWICZ , <i>Opinia w sprawie udzielenia dni wolnych w zamian za 3 maja i 1 listopada</i>	14
B. ŚWIĄTKIEWICZ , <i>Kilka uwag na tle § 45 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 grudnia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu udzielania wyróżnień oraz przeprowadzania postępowania dyscyplinarnego w stosunku do policjantów (Dz. U. z 1998 r. nr 4, poz. 14)</i>	18
J. ŻURAWSKA-SIEK , <i>Udzielanie informacji zainteresowanemu o danych osobowych, które go dotyczą, przetwarzanych w zbiorach administrowanych przez Policję, na wniosek sporządzony na podstawie art. 33 ustawy o ochronie danych osobowych</i>	33
K. ROGALSKA , <i>Pomoc finansowa na uzyskanie domu stanowiącego współwłasność policjantów (opinia prawna)</i>	44

Adam PAŁAFIJ
Maciej SŁAWIŃSKI

Projekt nowej ustawy o Policji
– po konsultacjach w Policji
(omówienie podstawowych regulacji)

Już od blisko 10 lat istnieje konieczność opracowania nowej ustawy o Policji. W grudniu 1993 r. przygotowano pierwszy projekt, jednak nie udało się skierować go do procedury prawodawczej. W listopadzie 1999 r. opracowano odpowiadające ówczesnym realiom funkcjonowania Policji założenia nowej ustawy o Policji, które zostały zaakceptowane przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (po niemal rocznym okresie oczekiwania). Niezwłocznie potem rozpoczęto prace legislacyjne, prowadzone przez dziewięcioosobowy Zespół Legislacyjny, powołany decyzją nr 198 Komendanta Głównego Policji, gen. insp. Jana Michny, z dnia 8 września 2000 r. Zespół ten opracował 4 kolejne wersje projektu; pierwszą w styczniu 2001 r., ostatnią zaś w maju 2001 r. Niestety, nie doszło wówczas (jak i w 1993 r.) do wdrożenia procedury legislacyjnej skutkującej podjęciem odpowiednich prac ustawodawczych w Sejmie.

Na marginesie warto wspomnieć, że Sejm kilkakrotnie zwracał się do Rządu o realizację inicjatywy ustawodawczej, wprowadzającej radykalne zmiany do prawa policyjnego. W szczególności zostało to wyrażone w uchwałach Sejmu:

- *z dnia 30 września 1998 r. w sprawie podjęcia działań służących skutecznemu zwalczaniu wzrastającej przestępczości w państwie (M. P. nr 34, poz. 482),*

w której m.in. stwierdzano: „Niezbędna jest zasadnicza zmiana obejmująca ... reorganizację (...) organów ścigania oraz wydatne zwiększenie nakładów finansowych na ich funkcjonowanie. Sejm (...) zwraca się jednocześnie do Rządu RP o przygotowanie do końca 1998 r. planu przedsięwzięć (...) legislacyjnych, zmierzających do zwiększenia efektywności działania organów ścigania ...”;

- z dnia 22 lipca 1999 r. w sprawie stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w Polsce (M. P. nr 26, poz. 390), w której m.in. stwierdzano: „... Sejm apeluje do Rady Ministrów o inicjatywę na rzecz rozszerzenia dopuszczalnych metod pracy operacyjnej Policji, o prawo pozyskiwania współpracowników na podstawie posiadanych materiałów obciążających ...”

W dniu 3 czerwca 2002 r. przedłożono Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji kolejny wniosek o wyrażenie zgody na opracowanie projektu nowej ustawy o Policji (wraz ze zaktualizowanymi założeniami). Wniosek ten uzyskał natychmiastową aprobatę. W rezultacie rozpoczął intensywne prace dwunastoosobowy Zespół Legislacyjny powołany przez Komendanta Głównego Policji, gen. insp. Antoniego Kowalczyka decyzją nr 109 z dnia 14 maja 2002 r., z wyznaczonym zadaniem opracowania kompleksowych propozycji zmian ustawowych, stwarzających optymalne, prawne uwarunkowania efektywnego funkcjonowania Policji i skoncentrowania działań policyjnych na ochronie bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymaniu bezpieczeństwa i porządku publicznego. Zgodnie z dyspozycjami Komendanta Głównego Policji materiałami inspirującymi Zespół Legislacyjny były wnioski zebrane we wszystkich jednostkach Policji oraz założenia narodowego programu zapobiegania przestępczości z maja 2002 r.

Założenia nowej ustawy o Policji znalazły pełne potwierdzenie w RZĄDOWYM PROGRAMIE POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA OBYWATELI **BEZPIECZNA POLSKA**

z 28 sierpnia 2002 r., który w punkcie 2 lit. a części poświęconej *Warunkom organizacyjnym i finansowym* zawiera dyrektywy określające potrzebę i kierunki prac nad nową ustawą o Policji.

Pierwsza wersja projektu nowej ustawy o Policji powstała w dniu 5 sierpnia 2002 r. i była konsultowana **ze wszystkimi** jednostkami Policji (*komendami wojewódzkimi, szkołami oraz komórkami organizacyjnymi Komendy Głównej*). W wyniku tych konsultacji zgłoszono kilkaset uwag i propozycji, które zostały rozpatrzone przez Zespół Legislacyjny; na tej podstawie sformułowano kolejną wersję projektu datowaną na 5 listopada 2002 r. Należy przy tym zaznaczyć, iż zgodnie z decyzją Komendanta Głównego Policji Zespół Legislacyjny po przeprowadzeniu konsultacji wewnętrznych nie kontynuował prac nad tymi rozdziałami projektu nowej ustawy o Policji, które dotyczą tzw. pragmatyki służbowej, w tej części bowiem projektowanie legislacyjne zostało przejęte przez Biuro Kadr i Szkolenia Komendy Głównej Policji. Są to następujące rozdziały:

- *rozdział 2. – Organizacja Policji,*
- *rozdział 3. – Organy Policji,*
- *rozdział 8. – Służba w Policji,*
- *rozdział 9. – Obowiązki i prawa policjanta,*
- *rozdział 10. – Korpusy Policji i stopnie policyjne,*
- *rozdział 13. – Odpowiedzialność dyscyplinarna policjantów.*

(Stąd dalsze uwagi nie uwzględniają problematyki uregulowanej w ww. rozdziałach).

Projekt nowej ustawy o Policji opracowano, uwzględniając relewantne w działalności policyjnej normy konstytucyjne oraz biorąc pod uwagę:

– doświadczenia stosowania ustawy z 6 kwietnia 1990 r.

- o Policji w zakresie ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- współczesne uwarunkowania walki z nowymi formami przestępczości (zorganizowaną przestępczością o charakterze mafijnym, terrorystyczną przestępczością międzynarodową),
  - zmiany systemu funkcjonowania administracji publicznej wprowadzone reformami z 1991 i 1998 r.,
  - standardy międzynarodowe (*zwłaszcza europejskie*), w tym wynikające z Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz Europejskiego Kodeksu Etyki Policyjnej.

Istotne zmiany obecnie obowiązujących przepisów ustawy o Policji dotyczą następujących kwestii:

Przepisy ogólne (*rozdział 1. projektu ustawy*)

1. Policja jest określana jako „służba publiczna”, a nie „uzbrojona formacja”, co lepiej wyraża służebną rolę Policji wobec społeczeństwa i jej miejsce w systemie organów państwa demokratycznego.

2. Do zadań Policji należy ochrona „bezpieczeństwa powszechnego”, a nie – jak obecnie – „bezpieczeństwa publicznego”. Pozwala to na ukierunkowanie szczegółowych zadań Policji na udzielanie pomocy ludziom w każdej niebezpiecznej sytuacji oraz udział w ochronie konstytucyjnych praw obywatelskich. Do zadań Policji dodano także udzielanie niezbędnej pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwami lub wykroczeniami. Nadzór profesjonalny Policji, obejmujący dotąd strażę gminne i specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne, rozszerzono na uzbrojone służby państwowe (służby administracji publicznej), zadania takie bowiem Policja faktycznie wykonuje. Do podstawowych zadań Policji zaliczono także prowadzenie działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej w kwestii ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa powszechnego oraz zwalczania

przestępczości; zrobiono to z trzech powodów:

- prowadzenie takiej działalności jest jednym z koniecznych warunków skutecznej działalności policyjnej;
- unikalny potencjał Policji powinien być wykorzystany na użytek innych służb państwowych;
- instytucje „pozapolicyjne” nie są w stanie dostarczać Policji takich usług w odpowiedniej skali i na odpowiednim poziomie.

3. Wprowadzono zasadę równego traktowania każdego człowieka przy podejmowaniu czynności policyjnych oraz ukierunkowania tych czynności na mediacyjne rozwiązywanie konfliktów. By wyeliminować bierność spowodowaną sporami kompetencyjnymi, ustalono zasadę podejmowania interwencji policyjnych niezależnie od właściwości terytorialnej. Z tej samej przyczyny wprowadzono adresowany do **wszystkich** organów Policji i każdego policjanta ustawy o obowiązek wzajemnego wsparcia.

4. Projekt zakłada finansowanie Policji bezpośrednio z budżetu państwa – bez pośrednictwa budżetów samorządowych władz lokalnych. Przewiduje się możliwości finansowego wspierania Policji przez samorządy lokalne. Zwiększono z 20 do 50% kwoty przejmowanych przez Policję w formie pozabudżetowej wpływów uzyskanych z odebranego przestępcom nielegalnie zgromadzonego majątku. Nadto przewidziano wykorzystywanie według podobnej procedury 20% wpływów z nałożonych przez Policję mandatów karnych i opłat karnych pobieranych przez Policję za wykonywanie na rzecz innych organów zadań nie związanych bezpośrednio z ochroną porządku publicznego. Oprócz tego stworzono możliwość przejmowania przez Policję 20% dodatkowych wpływów podatkowych i niepodatkowych należności budżetowych, uzyskanych w wyniku czynności policyjnych (*take rozwiązanie jest od lat stosowane przez służby fiskalne*).

Uprawnienia Policji (rozdział 4. projektu ustawy)

1. W miejsce dotychczasowych czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych i administracyjno-porządkowych, wprowadzono bardziej odpowiedni do charakteru zadań policyjnych podział na czynności: prewencyjne, interwencyjne, porządkowe, ratownicze, operacyjne, dochodzeniowe i administracyjne, określając szczegółowo na czym te czynności polegają.

2. Wprowadzono ogólny kontratyp, uwalniający od odpowiedzialności karnej policjanta wykonującego każdą czynność policyjną określoną w ustawie (*oraz osoby udzielające policjantom pomocy przy tych czynnościach*) – w sytuacji niezawinionego i nieprzewidywalnego kryminalizacyjnego skutku tych czynności. Jest to realizacja postulatu uwzględnienia „ryzyka operacyjnego” albo „błędu w sztuce”. Ponadto zezwolono policjantowi na posiadanie przedmiotów zabronionych w ilości niezbędnej do realizacji czynności policyjnych.

3. Spełniając postulat stworzenia prawnej możliwości „pozyskania osobowych źródeł informacji na materiałach obciążających”, wprowadzono możliwość odstąpienia za zgodą prokuratora od ścigania osób udzielających pomocy Policji za popełnione przez te osoby występki lub wykroczenia, z zastrzeżeniem nienaruszania przy tym interesów osób pokrzywdzonych takimi czynami.

4. Do szczegółowego zestawu uprawnień policjantów, związanych także ze stosowaniem przymusu wobec obywateli, dodano prawa do: uzyskiwania informacji niezbędnych przy realizacji zadań Policji; usuwania osób z miejsc wykonywania czynności policyjnych; zatrzymywania osób utrudniających czynności policyjne, ukrywających swą tożsamość lub w celu ochrony przed zagrożeniem życia i zdrowia (*jeżeli zatrzymanie jest jedynym skutecznym sposobem takiej doraźnej ochrony*); doprowadzania osób zatrzymanych do jednostek Policji; przeszukiwania osób zatrzymywanych w celu zapewnienia bezpie-

czeństwa policjantom; wkraczania podczas pościgu na tereny prywatne bez zgody właścicieli.

Zasady użycia przez Policję środków przymusu bezpośredniego i broni palnej (rozdział 5. projektu ustawy)

1. Do przesłanek użycia środków przymusu bezpośredniego dodano sytuację obrony koniecznej i stanu wyższej konieczności.

2. Wzbogacono katalog środków przymusu bezpośredniego o urządzenia przeznaczone do znakowania osób oraz urządzenia przeznaczone do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód.

3. Do zasad użycia broni palnej dodano prawo policjanta do przewidywania możliwości śmiertelnego skutku użycia broni, jeżeli jest to jedyny skuteczny sposób odparcia zamachu stanowiącego natychmiastowe, bezpośrednie i oczywiste zagrożenie dla życia ludzkiego.

Zasady stosowania kontroli operacyjnej, zakupu kontrolowanego i nadzoru nad przesyłką (rozdział 6. projektu ustawy)

Proponowane zmiany polegają na: uzupełnieniu katalogu przestępstw wykrywanych z zastosowaniem kontroli operacyjnej o wymuszanie zwrotu wiarytelności przemocą lub bezprawną groźbą; włączeniu poszukiwania osób do celów kontroli operacyjnej; wyodrębnieniu jako formy kontroli operacyjnej przechwytywania lub uniemożliwiania przesyłania informacji; uznaniu za czynności kontroli operacyjnej instalowania odpowiednich środków technicznych; uprawnieniu organów Policji do składania zażaleń w przypadkach braku zgody prokuratora na przekazanie sądowi wniosków dotyczących kontroli operacyjnej; wprowadzeniu do ustawy nazw „zakup kontrolowany” i „nadzór nad przesyłką” (*utrwały się używane dotąd potocznie takie określenia*).

Zasady uzyskiwania i przetwarzania informacji przez Policję (rozdział 7. projektu ustawy, wyodrębniony głównie z przyczyn techniczno-legislacyjnych)

1. Dodano uprawnienie do uzyskiwania, gromadzenia i przetwarzania próbek materiału genetycznego oraz próbek głosu i zapachu, a także uprawnienie do gromadzenia wzorów amunicji i materiałów wybuchowych, środków odurzających, substancji psychotropowych, prekursorów oraz wszelkich przedmiotów związanych z popełnianiem przestępstw.

2. Obecne uprawnienia do dostępu do tajemnicy ubezpieczeniowej i bankowej wzbogacono o uprawnienie do **pełnego** dostępu do tajemnicy skarbowej.

3. Sprecyzowano uprawnienie Policji do dostępu do danych z tzw. billingu połączeń telekomunikacyjnych, z jednoczesnym nałożeniem na operatorów (dostawców usług telekomunikacyjnych) obowiązku nieodpłatnego zapewnienia warunków technicznych i organizacyjnych niezbędnych do korzystania przez Policję z tych danych.

Mieszkania służbowe policjantów (rozdział 11. projektu ustawy)

1. Utrzymano podstawowe uprawnienie policjanta do mieszkania służbowego w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej, z uwzględnieniem należnych mu norm zaludnienia, i zastępczą formę realizacji tego prawa – pomoc finansową ze środków budżetowych Policji na uzyskanie mieszkania w inny sposób. Urealniono wysokość tej pomocy z uwzględnieniem rynkowej waloryzacji.

2. Przyjęto inną definicję „miejscowości pobliskiej”, opartą na kryterium odległości (50 km), a nie czasu dojazdu, oraz normę zaludnienia 10 m², a nie – jak dotychczas – 7-10 m².

3. Utrzymano prawo policjanta do równoważnika pieniężnego za remont i za brak mieszkania.

Uposażenie i inne świadczenia pieniężne policjantów (rozdział 12. projektu ustawy)

1. Pozostawiono bez zmian strukturę uposażenia – uposażenie zasadnicze i dodatki do uposażenia o charakterze stałym: dodatek służbowy lub funkcyjny i dodatek za stopień, a także dodatki do uposażenia uzasadnione szczególnymi właściwościami, kwalifikacjami, warunkami lub miejscem pełnienia służby.

2. Katalog innych świadczeń pieniężnych uzupełniono o zwrot kosztów poniesionych przez policjanta na ochronę prawną, jeżeli postępowanie karne przeciwko niemu zakończyło się uniewinnieniem lub umorzeniem z powodu braku cech przestępstwa.

3. Proponuje się wyodrębnienie funduszu na nagrody o charakterze uznaniowym w wysokości docelowej nie niższej niż 3% środków planowanych na uposażenia policjantów i funduszu socjalnego w wysokości co najmniej 2% tych środków (obecnie środki nie przekraczają łącznie 1,5%).

4. Wzmocniono socjalną ochronę najbliższych członków rodziny policjanta, który poniósł śmierć w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, wprowadzając specjalne świadczenie jednorazowe dla wdowy i sierot, wypłacane niezależnie od odszkodowania należnego na mocy odrębnych przepisów; szczególną ochroną socjalną objęto dzieci policjantów tracących życie w związku ze służbą, gwarantując pokrywanie z budżetu państwa kosztów nauki w szkołach państwowych – do ukończenia 25 roku życia.

5. Proponuje się pokrywanie z budżetu Policji kosztów ochrony prawnej policjantów niesłusznie podejrzewanych o popełnienie przestępstw.

Kwiecień, 2003 r.

*Opinia w sprawie udzielenia dni wolnych
w zamian za 3 maja i 1 listopada*

Pismem z dnia 10 kwietnia 2003 r. Przewodnicząca Zarządu Zakładowego ZZPC MSWiA Komendy Głównej Policji zwróciła się do Komendanta Głównego Policji z wnioskiem o zaproponowanie dnia wolnego od pracy w zamian za dzień 3 maja i 1 listopada br. Jako podstawę prawną wniosku podała uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2001 r.

Uważam, że wniosek Pani Przewodniczącej jest pozbawiony podstaw prawnych. Pracownicy Komendy Głównej Policji oraz komend Policji podlegają – zgodnie z art. 2 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej (Dz. U. z 1999 r. nr 49, poz. 483 ze zm.) przepisom tej ustawy, a nie kodeksu pracy. Czas pracy członków korpusu służby cywilnej określa art. 92 powoływanej ustawy oraz rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2000 r. w sprawie zasad ustalania rozkładu i wymiaru czasu pracy pracowników urzędów administracji rządowej (Dz. U. nr 28, poz. 350 ze zm.). Nie można więc stosować wykładni przepisów kodeksu pracy do odmiennych zasad określonych w ustawie o służbie cywilnej. Z powołanego rozporządzenia wynika jednoznacznie, że członkowie korpusu służby cywilnej mają ustalony czas pracy w pięciodniowym tygodniu pracy od poniedziałku do piątku, od 8.15 do 16.15, z możliwością (§ 3 powoływanego rozporządzenia) ustalenia przez kierowników urzędu harmonogramu pracy w inne dni w niektórych komórkach organizacyjnych lub na niektórych stanowiskach pracy. Zgodnie z art. 92 ust. 6 ustawy o służbie cywilnej za pracę w innych godzinach lub w innym dniu

przysługuje czas wolny w takim samym wymiarze.

Poza tym należy wskazać, że powołana uchwała Sądu Najwyższego nie dotyczy czasu pracy wszystkich pracowników, a tylko tych, którzy mają tzw. rozliczeniowy czas pracy, czyli najczęściej pracują w systemie zmianowym lub w innych dniach tygodnia niż od poniedziałku do piątku. Wykładnia dokonana w uchwale nie zmienia treści art. 139 Kodeksu pracy i zasad udzielania dni wolnych w zamian za pracę w święta lub niedziele.

Sąd Najwyższy w powoływanej uchwale stwierdził:

„1. Czas pracy nie może przekraczać w przyjętym okresie rozliczeniowym norm określonych w art. 129 § 1 k.p. w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy.

2. Wystąpienie święta będącego dniem wolnym od pracy (art. 138 § 1 k.p.) w innym niż niedziela dniu tygodnia powoduje w okresie rozliczeniowym odpowiednie zmniejszenie liczby dni, a tym samym godzin pracy”.

Uchwała ta została wydana w związku z wnioskiem Komisji Krajowej Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, który zadał następujące pytania:

„1. Czy mechanizm bilansowania (rozliczania) przewidziany w art. 129 § 1 k.p. dotyczy wyłącznie średniotygodniowego wymiaru czasu pracy, czy też ma on również zastosowanie do doliczenia liczby dni pracy w tygodniu?

2. Czy wystąpienie w innym niż niedziela dniu tygodnia święta będącego z mocy art. 138 § 1 k.p. dniem wolnym od pracy powoduje zmniejszenie liczby dni – a tym samym godzin – pracy w tygodniu (okresie rozliczeniowym), czy też czas pracy pracowników w takim tygodniu wyznacza jedynie zawarty w art. 129 § 1 k.p. wymóg zachowania pięciodniowego tygodnia pracy?

3. Czy w przypadku pracowników zatrudnionych w czterobrygadowej organizacji pracy wystąpienie w dniu określonym w harmonogramie czasu pracy jako dzień pracy święta będącego z mocy art. 138 § 1 k.p. dniem wolnym od

pracy powoduje konieczność obniżania wymiaru czasu pracy tych pracowników?” Na to pytanie Sąd Najwyższy odmówił udzielenia odpowiedzi.

Czas pracy pracowników wykonujących pracę w systemie zmianowym zawsze budził wiele kontrowersji. Problemem były m.in. zasady rozliczania dodatkowych świąt. Powołana uchwała SN wyjaśnia te kwestie: w przypadku wystąpienia w okresie rozliczeniowym większej liczby świąt niż jedno (niedziela) i pod warunkiem, że święto to nie wypada w niedzielę, liczba godzin w okresie rozliczeniowym ulega odpowiedniemu zmniejszeniu. Przykładowo w tygodniu od 28 kwietnia do 4 maja br. zamiast 40 godzin rozliczeniowych powinno być tylko 24. Natomiast pracownik, który będzie pracował w dniu 1 lub 3 maja powinien otrzymać dodatkowy dzień wolny, jak za pracę w święto (w niedzielę). Nie ma natomiast podstaw do wysnuwania z powoływanej uchwały wniosku, że taki dodatkowy dzień wolny od pracy przysługuje wszystkim pracownikom tylko dlatego, że święto wypadło w dzień wolny od pracy (w sobotę). Pracownicy, którzy nie będą świadczyć pracy w dniu 3 maja lub 1 listopada br., nie mają prawa do dodatkowego dnia wolnego od pracy. Ci, którzy będą w te dni pracować powinni otrzymać taki dzień w ramach uzgodnień indywidualnych (na takich samych zasadach jak za pracę w niedzielę lub inne święto). Nie można pomijać w wykładni powołanej uchwały Sądu Najwyższego wyraźnie użytego określenia – „okres rozliczeniowy”, co wskazuje na zastosowanie zasad wynikających z uchwały SN tylko do pracowników pracujących w systemie czasu pracy rozliczeniowego.

Przytaczanie wyrwanych z kontekstu fragmentów z uzasadnienia powoływanej uchwały SN w prasie, w piśmie powoduje niestety dezinformację czytelników i rodzi przekonanie o powstaniu uprawnienia do dodatkowych dni wolnych wszystkich pracowników. Należy wskazać, że tego typu wnioski mogłyby powstać tylko w przypadku regulacji

ustawowej. Uchwały Sądu Najwyższego nie stanowią źródła prawa w Polsce, mogą jedynie prawo interpretować. I taką interpretacją jest powołana uchwała Sądu Najwyższego, nie zmienia ona obowiązującego prawa i musi być z nim zgodna.

Kwiecień 2003 r.

***Kilka uwag na tle § 45 rozporządzenia Ministra
Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia
19 grudnia 1997 r. w sprawie szczegółowych
zasad i trybu udzielania wyróżnień
oraz przeprowadzania postępowania
dyscyplinarnego w stosunku do policjantów
(Dz. U. z 1998 r. nr 4, poz. 14)***

Powołany w tytule przepis zawiera ogólną klauzulę odsyłającą w sprawach nieuregulowanych w rozporządzeniu do przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. W praktyce pojawiają się wątpliwości, które sprawy są uregulowane w rozporządzeniu, a które nie. Często przyjęcie wykładni językowej prowadzi do bardzo kontrowersyjnych wniosków. Przykładem tego jest pogląd wyrażony przez Jana Swoła w artykule „Prawa obrońcy w postępowaniu dyscyplinarnym” opublikowanym w *Gazecie Policyjnej* nr 10 (s. 12). Przyjmując równoważność pojęć „obrońca” i „pełnomocnik”, autor wysnuł wniosek o uprawnieniu obrońcy do zapoznawania się z aktami postępowania dyscyplinarnego w każdym czasie, uczestnictwa w przesłuchaniu świadków. Pojawiają się również poglądy o obowiązku powiadamiania obrońcy i obwinionego z co najmniej 7-dniowym wyprzedzeniem o terminie przesłuchania świadka czy o możliwości wstąpienia do postępowania na prawach strony organizacji zwiazkowej.

Moim zdaniem nie ma podstaw do przyjęcia równoważności pojęć „obwiniony” – „strona”, czy „obrońca” – „pełnomocnik”. Niewątpliwie obwiniony jest stroną postępowania dyscyplinarnego i obrońca jest jego pełnomocni-

kiem, lecz obwiniony jest stroną o szczególnym charakterze, której prawa i obowiązki zostały uregulowane w § 17 rozporządzenia; podobnie obrońca jest szczególnym pełnomocnikiem szczególnej strony; jego uprawnienia i obowiązki również zostały uregulowane w § 17 pkt 3 rozporządzenia. Nie można, stosując wykładnię rozszerzającą, przyjmować, że uprawnienia strony określone w Kodeksie postępowania administracyjnego na zasadzie § 45 rozporządzenia powinny być w pełni stosowane w postępowaniu dyscyplinarnym. Strona w postępowaniu administracyjnym z racji charakteru, celu tego postępowania ma zupełnie inną pozycję procesową, niż obwiniony w postępowaniu dyscyplinarnym. Strona może np. złożyć wniosek o wszczęcie postępowania, może dochodzić jakiegoś prawa, które organ administracji jest władny jej przyznać. Pozycja obwinionego jest zupełnie inna – to jemu stawia się zarzut określonego zachowania. W postępowaniu dyscyplinarnym są właściwe terminy przedawnienia karnia, co obliuguje prowadzących do szybkiego prowadzenia postępowania; w postępowaniu administracyjnym przedawnienie wydania decyzji nie istnieje. Można więc dopuścić do tego, aby strona lub jej pełnomocnik zapoznawali się w każdym stadium postępowania administracyjnego z aktami; dopuszczenie takiej możliwości w postępowaniu dyscyplinarnym mogłoby doprowadzić do spowolnienia tego postępowania, a nawet do przedawnienia karnia. Podobnie jest np. z warunkiem wynikającym z art. 79 § 1 k.p.a. powiadamiania strony na co najmniej 7 dni wcześniej o terminie przesłuchania świadka. Uprawnienie organizacji związkowej, o którym mowa w art. 31 k.p.a., do wstąpienia do postępowania dyscyplinarnego w charakterze strony rodzi pytanie – jakiej strony? Czy jako obwiniony? Jakie uprawnienia miałyby mieć w tym postępowaniu organizacja związkowa?

Moim zdaniem nie jest uzasadniony pogląd, że jakiegokolwiek uprawnienia obwinionego – strony nie zostały ure-

gulowane w rozporządzeniu i że istnieje podstawa do stosowania przepisów regulujących uprawnienia strony z Kodeksu postępowania administracyjnego. Sądzę natomiast, że – mimo innych założeń legislacyjnych – § 45 rozporządzenia umożliwia stosowanie art. 156 Kodeksu postępowania administracyjnego do spraw o stwierdzenie nieważności orzeczeń dyscyplinarnych, o które występują policjanci. Przepis § 43 rozporządzenia określa wprawdzie przesłanki częściowo pokrywające się z wymienionymi w art. 156 k.p.a., lecz nie są one tożsame, a poza tym przepisy rozporządzenia nie przewidują możliwości stwierdzenia nieważności orzeczenia dyscyplinarnego. Jeśli zatem zaistnieje przesłanka określona w pkt 4, 6 lub 7 § 1 art. 156 k.p.a., na pewno będzie miał zastosowanie ten przepis.

Więcej wątpliwości budzi sytuacja, w której wydano orzeczenie dyscyplinarne z naruszeniem właściwości lub z rażącym naruszeniem prawa. Te przesłanki są określone w § 43 ust. 1 w pkt 1 i 2 rozporządzenia i są podstawą do zmiany lub uchylenia prawomocnego orzeczenia. Czy wniosek o stwierdzenie nieważności orzeczenia dyscyplinarnego złożony przez policjanta powinien być rozpatrzony w trybie art. 156 k.p.a., czy § 43 rozporządzenia? Mając na uwadze skutki *ex tunc* stwierdzenia nieważności, które nie występują przy uchyleniu decyzji, oraz tzw. ostrożność procesową przychyliam się do poglądu, że wniosek o stwierdzenie nieważności powinien być rozpatrzony na podstawie art. 156 k.p.a. w zw. z § 45 rozporządzenia, jako że rozporządzenie nie zawiera przepisów regulujących tryb stwierdzenia nieważności prawomocnych orzeczeń. Wydaje się, że argument o braku regulacji w sprawie trybu jest mocniejszy od argumentu wymienienia w § 43 przesłanek częściowo tożsamych z zawartymi w art. 156 k.p.a.

Przedstawione wątpliwości dotyczące wykładni przepisów rozporządzenia tzw. dyscyplinarnego są oczywiście próbą przedstawienia własnego poglądu; mam jednak rów-

niez nadzieję, że spowodują wymianę poglądów na łamach „Biuletynu Prawnego” Komendy Głównej Policji. Od listopada 2002 r. Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie rozpoczął rozpoznawanie skarg na orzeczenia dyscyplinarne (nie pomyliłam daty – pierwszy wyrok zapadł 13 listopada 2002 r.), istnieje więc realna szansa na sądową wykładnię tych przepisów. Dotychczas uchylone orzeczenia wskazują na przyjętą przez Sąd zasadę precyzyjnego przestrzegania przepisów rozporządzenia, np. co do obowiązku wezwania obwinionego do raportu, czy terminów wydania orzeczenia po zapoznaniu się obwinionego z aktami.

Poniżej publikujemy pierwszy wyrok, w którym Sąd w uzasadnieniu potwierdził pogląd o ograniczeniu możliwości ustanowienia obrońcy tylko spośród policjantów.

Sygn. akt II SA 1963/02

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2002 r.

Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie,
w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia NSA	– Kazimierz Jarząbek
Sędziowie NSA	– Edward Kierejczyk
	– Małgorzata Pocztarek (spr.)
Protokolant	– Magdalena Bełdowicz

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2002 r.
sprawy ze skargi W. F.
na orzeczenie Komendanta Głównego Policji
z dnia 24 maja 2002 r. Nr 37
w przedmiocie wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia
ze służby

oddala skargę

UZASADNIENIE

Orzeczeniem Nr 37 z dnia 24 maja 2002 r. Komendant Główny Policji utrzymał w mocy orzeczenie Komendanta Wojewódzkiego Policji w R. Nr 5/2002 z dnia 9 kwietnia 2002 r. w przedmiocie ukarania W. F. karą dyscyplinarną wydalenia ze służby. Jako podstawę orzeczenia powołano § 1 pkt 3 w zw. z § 32 ust. 1 i 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 grudnia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu udzielania wyróżnień oraz przeprowadzania postępowania dyscyplinarnego w stosunku do policjantów (Dz. U. Nr 4, poz. 14 z 1998 r.). Z uzasadnienia orzeczenia wynika, że Komendant Wojewódzki Policji w R. w dniu 15 lutego 2002 r. wszczął przeciwko W. F. postępowanie dyscyplinarne. Ww. został obwiniony o to, że:

1. w miesiącu czerwcu 2000 r. w L. woj. p., pełniąc obowiązki I-go Zastępcy Komendanta Powiatowego Policji, przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, iż polecił zaniechanie kierowania wniosku przeciwko J. P. do Kolegium ds. Wykroczeń za popełnione wykroczenie drogowe, tj. o przestępstwo z art. 231 § 1 k.k., które nastąpiło w warunkach stanowiących naruszenie dyscypliny służbowej (§ 9 ust. 1 pkt 2 cyt. na wstępie rozporządzenia);
2. w okresie od stycznia 2001 r. do września 2001 r. w L. pełniąc obowiązki jak w punkcie 1, działając w

celu osiągnięcia korzyści majątkowej przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, iż pobierał ryczałt w łącznej kwocie 1338,30 zł za korzystanie z prywatnego samochodu osobowego dla celów służbowych, w sytuacji, gdy nie miał na to wymaganej zgody Komendy Wojewódzkiej Policji w R., tj. o przestępstwo z art. 231 § 2 k.k., które nastąpiło w warunkach stanowiących naruszenie dyscypliny służbowej oraz w okresie prowadzenia przeciwko niemu postępowania dyscyplinarnego i wykonywania kary orzeczonej za zawinione niewykonanie zadań na stanowisku I Zastępcy Komendanta Powiatowego Policji w L. (§ 9 ust. 1 pkt 2 oraz 27 ust. 3 pkt 2 cyt. na wstępie rozporządzenia);

3. naruszył dyscyplinę służbową w ten sposób, że wbrew obowiązкови niezwłocznego powiadomienia Komendanta Wojewódzkiego Policji w R. o przedstawieniu zarzutów w dniu 11 stycznia 2002 r. przez Prokuratora Rejonowego w J. w sprawie sygn. akt I Ds. 1322/01/S, zaniechał takiego obowiązku do 20 lutego 2002 r., tj. o czyn określony § 67 ust. 1 pkt 4 zarządzenia MSWiA z dnia 11 czerwca 1997 r. w sprawie przebiegu służby, praw i obowiązków policjantów, zawieszenia w czynnościach służbowych oraz zaliczania okresów służby i pracy do wysługi lat uwzględnianej przy ustalaniu wzrostu uposażenia zasadniczego (Dz. Urz. MSWiA Nr 5, poz. 49) w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 cyt. na wstępie rozporządzenia.

Po przeprowadzeniu postępowania dyscyplinarnego Komendant Wojewódzki Policji w R. orzeczeniem nr 5/2002 z dnia 9 kwietnia 2002 r. uznał W. F. winnym popełnienia zarzucanych czynów i wymierzył mu karę wydalenia ze służby.

W odwołaniu od powyższego orzeczenia skierowanym do Komendanta Głównego Policji W. F. zarzucił prowadzącemu postępowanie brak dostatecznych kwalifikacji, nieuczciwość oraz złośliwość. Podniósł kwestie związane z ter-

minem wszczęcia postępowania, które w jego ocenie nastąpiło z naruszeniem przepisu art. 135 ust. 1 ustawy o Policji. Przełożony uprawniony do wszczęcia postępowania powziął bowiem już w dniu 17 października 2001 r. wiadomość o rzekomym naruszeniu przez niego prawa i w związku z tym do dnia wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, tj. do 25 lutego 2002 r. upłynęło ponad 90 dni. Zarzucił, iż odmówiono mu prawa do korzystania z ustanowionego obrońcy, którego zgłosił ustnie do protokołu przesłuchania obwinionego. Polemizuje z ustaleniami dokonanymi w trakcie postępowania oraz z zebrany materiał dowodowy stwierdzając, że uznanie jego winy jest niezasadne i nieprawdziwe. Jednocześnie opisuje działania i zachowania innych osób biorących udział w zdarzeniach, które są przedmiotem prowadzonego przeciwko niemu postępowania dyscyplinarnego.

Odnosząc się do stwierdzenia użytego w uzasadnieniu orzeczenia, iż nie dopatrzone są żadne okoliczności łagodzących, W. F. do odwołania dołączył cztery pisma Starosty z L. Z pism tych wynika, że jego praca była wysoko oceniana przez władze samorządowe.

Odnosząc się do zarzutów odwołania, Komendant Główny Policji stwierdził, że termin określony w art. 135 ust. 1 ustawy o Policji w przedmiotowej sprawie rozpoczął bieg w dniu 22 stycznia 2002 r. W tym dniu bowiem Komendant Wojewódzki Policji w R. powziął wiarygodną wiadomość, iż zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przez W. F. czynów o znamionach przestępstw. Tak więc Komendant Wojewódzki Policji w R. wszczynając postępowanie dyscyplinarne w dniu 25 lutego 2002 r. nie przekroczył terminu wynikającego z art. 135 ust. 1 ustawy o Policji.

Komendant Główny Policji nie zgodził się z zarzutem W. F. dotyczącym pozbawienia go prawa do obrony wyjaśniając, że W. F. został przed przesłuchaniem go w charakterze obwinionego pouczony o przysługujących mu upraw-

nieniach w toku postępowania dyscyplinarnego, m.in. również wynikających z § 17 cyt. na wstępie rozporządzenia z dnia 19 grudnia 1997 r. Zgodnie z § 17 pkt 3 wymienionego rozporządzenia, obrońcą obwinionego w postępowaniu dyscyplinarnym może być wskazany przez niego policjant. Adw. R. L. nie spełnia powyższego kryterium. Dlatego też nie mógł być obrońcą W. F. w prowadzonym przeciwko niemu postępowaniu dyscyplinarnym. Identyczna sytuacja miała miejsce we wcześniejszym postępowaniu dyscyplinarnym, prowadzonym przeciwko wymienionemu oficerowi, zakończonym w grudniu 2001 r., gdzie szczegółowo wyjaśniono obwinionemu tę kwestię, m.in. w uzasadnieniu orzeczenia Komendanta Głównego Policji nr 128 z dnia 11 grudnia 2001 r.

W ocenie organu II instancji zebrany w toku postępowania dyscyplinarnego materiał dowodowy jednoznacznie potwierdza popełnienie przez W. F. zarzucanych mu czynów.

Tłumaczenie obwinionego, że obowiązek skierowania wniosku o ukaranie do Kolegium ds. Wykroczeń spoczywał na ówczesnym Naczelniku Wydziału Prewencji oraz że brak jest dowodu na piśmie, że wymieniony zakazał zgłaszania tej sprawy do Kolegium jest bezpodstawne. Na notatce urzędowej z dnia 20 czerwca 2000 r., sporządzonej wraz z wnioskiem o ukaranie, W. F. uczynił w dniu 21 czerwca 2000 r. zapisek: „N-k WP wykroczenie nie kwalifikuje się do tak rygorystycznego traktowania”. Takie stwierdzenie I Zastępcy Komendanta Powiatowego Policji nie mogło być odebrane inaczej przez podwładnego – Naczelnika Wydziału Prewencji – jak polecenie odstąpienia od kierowania wniosku o ukaranie do Kolegium ds. Wykroczeń.

Także zarzut pobierania, bez wymaganej zgody KWP w R. ryczałtu w okresie od stycznia do września 2001 r. w wysokości 1338,30 zł za używanie do celów służbowych pojazdu prywatnego znajduje – w ocenie organu II instancji – potwierdzenie w zebranych materiale dowodowym. W. F. był stroną zawartej umowy z KWP w R. i to on podpisał tę

umowę. Otrzymał ją również po podpisaniu jej przez Szefa Logistyki KWP w R. Wobec tego miał możliwość i powinien się zapoznać z jej treścią, zwłaszcza że sprawa dotyczyła przyznania mu określonych należności.

Z tych względów powoływanie się przez ww. na brak wiedzy co do tego, że umowa wygasła z dniem 31 grudnia 2000 r., zdaniem Komendanta Głównego Policji, jest nie do przyjęcia.

W przekonaniu organu II instancji oczywistym jest fakt niedopełnienia przez W. F. obowiązku wynikającego z § 67 ust. 1 pkt 4 zarządzenia MSWiA nr 29 z 11 czerwca 1997 r. tj. niezwłocznego poinformowania przełożonego właściwego w sprawach osobowych o wszczęciu przeciwko niemu postępowania karnego. Po ogłoszeniu zarzutów przez okres 1 miesiąca i 9 dni ww. pozostawał bierny w tym zakresie. Z akt sprawy wynika ponadto, że obwiniony już w listopadzie 2001 r. pozyskał informację, że jest podejrzanym w toczącym się śledztwie, co oznacza, że jego bezmyślność trwała znacznie dłużej.

Komendant Główny Policji stwierdził ponadto, że wymierzając W. F. karę najsurowszą, uwzględniono charakter popełnionych przez niego czynów, rangę zajmowanego stanowiska służbowego, a także fakt, iż popełnienie przewinień związane było z wykonywaniem obowiązków służbowych. Pozytywna ocena wcześniejszej pracy W. F. przez władze samorządu lokalnego, wg organu II instancji, nie może w tym przypadku mieć decydującego wpływu na łagodniejszy wymiar kary, zwłaszcza iż nie są to jedyne przewinienia dyscyplinarne obwinionego. Za wymierzeniem kary najsurowszej przemawiał również fakt wcześniejszej karalności ww. (karą wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe, orzeczoną w dniu 11 grudnia 2001 r.).

Powyższe orzeczenie Komendanta Głównego Policji stało się przedmiotem skargi W. F. do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono naruszenie § 9 ust. 1 pkt 1-3, § 11 pkt 7, § 12 ust. 1 pkt 2,

§ 13 ust. 3 pkt 5, § 17 pkt 1-3, § 18 ust. 2, § 22 ust. 1, 3, 8 oraz § 45 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 grudnia 1997 r. w zw. z art. 7, 8, 9, 10 § 1 i § 3, art. 14 § 1, art. 24 § 1 pkt 1, art. 32, art. 33 § 2, art. 39, art. 40 § 2, art. 73 § 1, art. 77 § 1, § 3, § 4, art. 79 § 1 i § 2, art. 80 i art. 95 § 1 k.p.a., z uwagi na brak merytorycznego poprzedzonego postępowaniem dowodowym rozpoznania sprawy, uniemożliwienie skarżącemu i jego obrońcy uczestnictwa w postępowaniu dyscyplinarnym, nieuwzględnienia wniosku skarżącego o wyłączenie prowadzącego postępowanie – J. S.

Ponadto skarżący zarzucił naruszenie § 26 ust. 3 i § 27 ust. 1 i 2 rozporządzenia w zw. z art. 107 § 1 i § 3 k.p.a. (wadliwość uzasadnienia) oraz art. 135 ust. 1 ustawy o Policji (wszczęcie postępowania dyscyplinarnego po upływie 90 dni od chwili uzyskania przez przełożonego skarżącego wiedzy o możliwości popełnienia przez niego przewinienia lub naruszenia dyscypliny służbowej.

Zdaniem skarżącego organ II instancji nie ustosunkował się do zarzutów skarżącego odnośnie:

- zasadności wszczęcia i prowadzenia postępowania dyscyplinarnego z uwagi na *res indicata*, bowiem zarzucane czyny rozpoznano w toku uprzedniego postępowania dyscyplinarnego – orzeczenia nr 37 z dnia 24 maja 2000 r.,
- braku chronologii czasowej przy wykonywaniu czynności przez prowadzącego postępowanie dyscyplinarne – J. S.,
- nieprzeprowadzenia zgłoszonego wniosku o dopuszczenie dowodu z zeznań Komendanta Powiatowego Policji w L. oraz zeznań gł. księgowej,
- nieuznawania za istotny dowód zaświadczenia lekarskiego o niezdolności do pracy skarżącego,
- nierozpoznania wniosku o wyłączenie prowadzącego postępowanie dyscyplinarne,
- nieuwzględnienia pozytywnych opinii o służbie skarżącego.

Powołując się na powyższe, skarżący wniósł o uchyle-

nie zaskarżonego orzeczenia oraz utrzymanego nim w mocy orzeczenia Komendanta Wojewódzkiego Policji w R. z dnia 9 kwietnia 2002 r. Nr 5/2002.

W odpowiedzi na skargę Komendant Główny Policji wniósł o jej oddalenie, stwierdzając m.in., że zarzuty skargi dotyczą przede wszystkim (poza zarzutem naruszenia art. 135 § 1 ustawy o Policji) dokonanej przez organ oceny materiału dowodowego, która to ocena jest zgodna z oceną prokuratora, który w dniu 21 marca 2002 r. sporządził akt oskarżenia przeciwko skarżącemu.

Naczelny Sąd Administracyjny zważył, co następuje:

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Zarzuty w niej zawarte można podzielić na dwie grupy:

Pierwsza dotyczy dokonanej przez Komendanta Głównego Policji oceny w zakresie ustaleń poczynionych przez organ I instancji w oparciu o materiał zgromadzony w toku postępowania dyscyplinarnego, w aspekcie wymierzonej skarżącemu kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby (z oceną tą skarżący nie zgadza się). Nawiązuje również do zaistniałych, zdaniem skarżącego, błędów proceduralnych, popełnionych przez organ I instancji, a skutkujących wadliwością zaskarżonej decyzji.

Druga grupa zarzutów odnosi się do nieuwzględnienia przez Komendanta Głównego Policji, w toku postępowania odwoławczego, podniesionych w odwołaniu przez skarżącego okoliczności, mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

W ocenie Naczelnego Sądu Administracyjnego żaden z zarzutów skargi nie jest trafny.

Odnosząc się do poszczególnych zarzutów należy stwierdzić co następuje:

Wbrew argumentom zawartym w skardze czyny przypisane skarżącemu zostały należycie udowodnione. O przekroczeniu przez skarżącego uprawnień poprzez spowodowa-

nie zaniechania skierowania do Kolegium ds. Wykroczeń wniosku o ukaranie J. P. świadczą:

- zeznania świadków K. G. I M. P.,
- adnotacja skarżącego poczyniona na notatce urzędowej z dnia 20 czerwca 2000 r.

Z powyższych dowodów jednoznacznie wynika sugestia skarżącego o niewystępowanie w sprawie ukarania J. P. do Kolegium ds. Wykroczeń. W sprawie brak jest innych dowodów, które podważałyby prawidłowość ustaleń w tym zakresie.

Nie można zatem postawić organowi administracji zarzutu, że ustalenia w zakresie tego czynu są dowolne. Podobnie należy ocenić ustalenia organu dotyczące pobierania przez skarżącego nienależnego ryczałtu za używanie własnego samochodu do celów służbowych.

W aktach postępowania dyscyplinarnego zgromadzono dowody w postaci zeznań świadka M. C., umowy z dnia 3 stycznia 2000 r., oświadczeń skarżącego odnośnie używania prywatnego samochodu. Fakt pobierania nienależnego ryczałtu potwierdza sam skarżący.

W takiej sytuacji nie można zgodzić się z zarzutem skargi, że zachowanie skarżącego polegające na przekroczeniu przysługujących uprawnień poprzez pobieranie nienależnego świadczenia nie zostało udowodnione. Nie potwierdza się także zarzut pozbawienia skarżącego prawa do obrony.

W postępowaniu dyscyplinarnym wszczętym wobec skarżącego w dniu 25 lutego 2002 r., w wyniku którego wymierzona została kara wydalenia ze służby, brak jest wniosku skarżącego o dopuszczenie do udziału w postępowaniu jego pełnomocnika adw. R. L. Wniosek taki złożony został w ramach postępowania dyscyplinarnego, wszczętego w dniu 10 września 2001 r., a zakończonego wydaniem orzeczenia o przeniesieniu skarżącego na niższe stanowisko służbowe.

W tym postępowaniu w dniu 14 września 2001 r. zapadło postanowienie o niedopuszczeniu do sprawy zgłoszonego pełnomocnika.

Wbrew twierdzeniom skargi organ wyjaśnił przyczyny wyłączenia skarżącemu nienależnego ryczałtu – zeznania świadka M. C.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 135 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2000 r. Nr 101, poz. 1092 ze zm.), zgodnie z którym nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego po upływie 90 dni od dnia otrzymania przez przełożonego, o którym mowa w art. 139, wiadomości o popełnieniu przestępstwa lub naruszeniu dyscypliny służbowej, należy stwierdzić, że zarzut nie jest trafny.

Informacje o zachowaniach skarżącego skutkujących wydaleniem go ze służby pochodzą z anonimów datowanych 25 września 2001 r. i 5 października 2001 r. Na podstawie treści anonimów niemożliwe jest ustalenie popełnienia przestępstwa.

Do ustaleń w tym zakresie powołany jest prokurator, który przy piśmie z dnia 18 stycznia 2002 r. przekazał Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w R. postanowienie o przedstawieniu zarzutów popełnienia przestępstwa przez skarżącego. Od tej daty należy więc liczyć termin określony w art. 135 ust. 1 ustawy o Policji. Wszczęcie postępowania dyscyplinarnego w dniu 25 lutego 2002 r. nastąpiło zatem z zachowaniem zasad powołanego wyżej przepisu.

Nie można też zgodzić się z zarzutami skargi odnośnie tego, że w postępowaniu wszczętym w dniu 25 lutego 2002 r. zarzucano mu popełnienie czynów uprzednio rozpoznanych.

Postanowienie o wszczęciu postępowania z dnia 10 września 2001 r. dotyczy zupełnie innych zachowań skarżącego i zakończone zostało wydaniem orzeczenia wymierzającego skarżącemu karę dyscyplinarną przeniesienia na niższe stanowisko służbowe (orzeczenie z dnia 7 listopada 2001 r. i 11 grudnia 2001 r.). Inna była też kwalifikacja prawna czynów zarzucanych skarżącemu w tamtym postępowaniu. Innymi słowy wcześniejsze postępowanie dotyczyło odrębnej sprawy.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów skarżącego należy wyjaśnić, że zgodnie z § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 grudnia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu udzielania wyróżnień oraz przeprowadzania postępowania dyscyplinarnego w stosunku do policjantów (Dz. U. z 1998 r. Nr 4, poz. 14) prowadzący postępowanie zbiera materiał dowodowy i podejmuje czynności niezbędne do wyjaśnienia sprawy.

Z powyższego przepisu wynika, że o potrzebie przeprowadzenia określonego dowodu decyduje funkcjonariusz prowadzący postępowanie dyscyplinarne.

W myśl § 17 pkt 1 rozporządzenia obwiniony ma prawo do składania wniosków dowodowych.

Z akt postępowania dyscyplinarnego wszczętego w dniu 25 lutego 2002 r. nie wynika, aby skarżący wnioskował o przeprowadzenie dowodu z zeznań Komendanta Powiatowego Policji w L. oraz zeznań głównej księgowej. Wyżej wymienieni zostali natomiast przesłuchani z urzędu w ramach czynności wyjaśniających.

W kwestii wniosku o wyłączenie od udziału w sprawie prowadzącego postępowanie dyscyplinarne – J. S., należy przywołać przepis § 13 ust. 3 i 4 rozporządzenia z dnia 19 grudnia 1997 r. określający przesłanki obligatoryjnego wyłączenia się prowadzącego postępowanie (§ 13 ust. 4). Wniosek o wyłączenie od udziału w sprawie prowadzącego postępowanie dyscyplinarne skarżący złożył do protokołu w dniu 1 marca 2002 r.

Stosownie do dyspozycji § 13 ust. 9 rozporządzenia w dniu 7 marca 2002 r. właściwy organ wydał postanowienie o nieuwzględnieniu zgłoszonego wniosku. Jakiegokolwiek zarzuty skarżącego w tym zakresie nie mogą być więc uznane za uzasadnione.

W tym miejscu odnosząc się do innych zarzutów skargi, dotyczących niewyjaśnienia przez Komendanta Głównego Policji wszystkich zarzutów odwołania, należy zauważyć,

że organ II instancji w uzasadnieniu swojej decyzji odniósł się do tych zarzutów, których ewentualne uwzględnienie mogłoby wpłynąć na uchylenie zaskarżonego orzeczenia.

Analizowanie uwag skarżącego niemających istotnego znaczenia dla sposobu rozstrzygnięcia odwołania, było zbyteczne i jako takie nie może stanowić o wadliwości zaskarżonej decyzji, która ostatecznie odpowiada prawu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) należało orzec jak w sentencji.

***Udzielanie informacji zainteresowanemu
o danych osobowych, które go dotyczą,
przetwarzanych w zbiorach administrowanych
przez Policję, na wniosek sporządzony
na podstawie art. 33 ustawy
o ochronie danych osobowych***

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tj. Dz. U. z 2002 r. nr 101, poz. 926) nałożyła na wszystkie podmioty, będące w posiadaniu danych osobowych, liczne obowiązki, tworząc nową w prawie polskim regulację przetwarzania danych o osobie. Już wstępna lektura tego aktu zwraca uwagę na rozległe uprawnienia osób, których dane dotyczą, szczególnie w odniesieniu do prawa informacji o przetwarzaniu ich danych osobowych. Zwłaszcza należało się spodziewać pytań o dane osobowe przetwarzane w zbiorach prowadzonych przez organy ścigania oraz inne służby resortu spraw wewnętrznych.

Początkowo uwaga zainteresowanych skupiła się na możliwości uzyskania informacji o danych przetwarzanych w zbiorach służb specjalnych, dlatego kolejne zmiany ustawy nie odnosiły się do zbiorów administrowanych przez organy ścigania. Jednak z czasem zaczęły pojawiać się wnioski o usunięcie danych ze zbiorów, a następnie wnioski o udzielenie informacji o danych przetwarzanych w zbiorach administrowanych przez Policję. Wówczas dopiero zaczęto poszukiwać podstaw prawnych do udzielenia bądź odmowy udzielenia informacji zainteresowanym. Z analizy obowiązujących przepisów wynika jednoznacznie uprawnienie każdej osoby do uzyskania informacji, o których mowa

w art. 32 oraz art. 33 ustawy o ochronie danych osobowych. Należy jedynie zwrócić uwagę na odróżnienie zbiorów poddanych obowiązkowi rejestracji od zbiorów nie podlegających temu reżimowi. Nie ma to jednak znaczenia dla rozpoznania wniosku zainteresowanego, ze zwolnieniem z obowiązku rejestracji bowiem nie wiążą się żadne skutki dla udzielenia odpowiedzi na wniosek. Konsekwencją zwolnienia z obowiązku rejestracji tylko zbiorów objętych tajemnicą państwową ze względu na obronność lub bezpieczeństwo państwa, ochronę życia i zdrowia ludzi, mienia lub bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz zbiorów dotyczących członków kościoła lub innego związku wyznaniowego o uregulowanej sytuacji prawnej jest ograniczenie w odniesieniu do tych zbiorów niektórych uprawnień Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych:

- 1) nie wydaje decyzji administracyjnych i nie rozpatruje skarg w sprawach wykonania przepisów o ochronie danych osobowych;
- 2) on sam lub upoważnieni przez niego inspektorzy nie mają w szczególności prawa:
  - wstępu, w godzinach od 6 do 22, za okazaniem imiennego upoważnienia i legitymacji służbowej, do pomieszczenia, w którym zlokalizowany jest zbiór danych, i przeprowadzenia niezbędnych badań lub innych czynności kontrolnych w celu oceny zgodności przetwarzania danych z ustawą,
  - żądać okazania dokumentów i wszelkich danych mających bezpośredni związek z problematyką kontroli,
  - żądać udostępnienia do kontroli urządzeń, nośników oraz systemów informatycznych służących do przetwarzania danych,
  - zlecać sporządzenie ekspertyz i opinii;
- 3) nie ma uprawnień do kontroli prowadzenia zbiorów oraz wydawania decyzji administracyjnych zmierzających do usunięcia uchybień, w tym do nakazania usu-

nięcia danych osobowych skarżącego ze zbiorów prowadzonych przez administratora.

Zarówno ustawa o ochronie danych osobowych, jak i ustawa o Policji nie wyłączają obowiązku określonego w art. 33 ustawy o ochronie danych osobowych w stosunku do zbiorów administrowanych przez Policję, niezależnie od obowiązku ich rejestracji.

Przywoływany w zapytaniach kierowanych do Biura Prawnego KGP akt wewnętrznego kierowania, jakim jest zarządzenie Komendanta Głównego Policji, nie może ograniczać uprawnień osoby wynikających z ustawy. Brak w nim jest zresztą zapisów świadczących o intencji odmiennego traktowania tych zbiorów. Wynika to jednoznacznie z § 3 ust. 2 zarządzenia nr 6 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 maja 2002 r. w sprawie uzyskiwania, przetwarzania i wykorzystywania przez Policję informacji oraz sposobów zakładania i prowadzenia zbiorów tych informacji (Dz. Urz. KGP nr 8, poz. 44). Stanowi on, że Policja uzyskuje, pobiera, przetwarza i wykorzystuje informacje z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych oraz przepisów o ochronie danych osobowych.

A zatem jedyną przesłanką odmowy udzielenia danych ze zbioru może być stwierdzenie istnienia okoliczności wymienionych w art. 30 ustawy o ochronie danych osobowych. Jak już wcześniej wspomniano, należą do nich:

- 1) ujawnienie wiadomości stanowiących tajemnicę państwową,
- 2) zagrożenie obronności lub bezpieczeństwa państwa, życia i zdrowia ludzi, mienia lub bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- 3) zagrożenie podstawowego interesu gospodarczego lub finansowego państwa,
- 4) istotne naruszenie dóbr osobistych osób, których dane dotyczą, lub innych osób.

Należy przypomnieć, że zgodnie z przepisem art. 33

ustawy o ochronie danych osobowych administrator jest zobowiązany do poinformowania osoby, której dane dotyczą, o danych osobowych jej dotyczących, przetwarzanych w zbiorach prowadzonych przez tego administratora w terminie 30 dni. Informacji należy udzielić w sposób zrozumiały i z zachowaniem formy pisemnej, jeżeli zainteresowany o to wnosi.

Z tego wynika, że zamiarem ustawodawcy było jedynie wprowadzenie ograniczenia wynikającego z art. 30 ustawy o ochronie danych osobowych. Trudno przypuszczać, aby pominięcie w wymienionym przepisie zbiorów administrowanych przez Policję było przypadkowe. Również ustawa o Policji nie zawiera regulacji stanowiącej *lex specialis* w odniesieniu do ustawy o ochronie danych osobowych w omawianym zakresie. Zarówno art. 14 ust. 4, jak i art. 20 ust. 2 ustawy o Policji dopuszcza przetwarzanie danych osobowych bez wiedzy i zgody osób, których te dane dotyczą. Oznacza to jedynie wyłączenie stosowania tych przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, które dotyczą zgody zainteresowanego na przetwarzanie jego danych osobowych oraz obowiązku powiadamiania osoby o przetwarzaniu jej danych osobowych. Nie odnosi się to do ustawowego obowiązku udzielenia informacji na wniosek, o którym mowa w art. 33 ustawy o ochronie danych osobowych.

Sygn. akt II SA 3085/01

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2003 r.

Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie,
w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia NSA – Małgorzata Borowiec
Sędziowie NSA – Jan Bała
– Małgorzata Jaśkowska (spr.)
Protokolant – Mirosław Mrozek

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2003 r.
sprawy ze skargi Komendanta Powiatowego Policji w T.
na decyzję Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych
z dnia 30 sierpnia 2001 r. nr GI-DEC-DS-104/01/755,756
w przedmiocie ochrony danych osobowych

oddala skargę

UZASADNIENIE

Stan faktyczny przedstawiał się następująco. Pani T. Ł. złożyła 16 lutego 2001 r. skargę do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych w sprawie przetwarzania jej danych osobowych przez Komendanta Powiatowego Policji w T. Ze skargi wynikało, iż w aktach osobowych skarżącej przetwarzane są dane jej braci R. Ł. i W. Ł. W szczególności przetwarzane są dane o karalności W. Ł., jak również informacje nadesłane w 1986 r. przez Komendę MO w S. o wszczęciu postępowania przygotowawczego przeciwko R. Ł. i o przesłaniu do Prokuratury Rejonowej w (...) akt sprawy z wnioskiem o wydanie aktu oskarżenia.

W dniu 30 maja 2001 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych decyzją nr GI-DEC-DS-51/01/444,445 nakazał Komendantowi Policji w T. usunięcie z akt osobowych pani T. Ł. danych o karalności pana W. Ł. oraz danych dotyczących prowadzonego przez Komendę Miejską MO w S. postępowania przygotowawczego przeciwko R. Ł.

Wskazał przy tym na brak podstawy prawnej do przetwarzania tych danych.

Komendant Powiatowy Policji w T. złożył wówczas 11 czerwca 2001 r. wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Wskazał, że posiadał ustawowe umocowanie do zbierania danych w art. 32 w związku z art. 57 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie informacji niejawnych. Podkreślił też, że selekcja kadr do pracy w Policji musi posiadać szereg zabezpieczeń.

W dodatkowym postępowaniu GODO ustalili, że te dane były zbierane tylko w związku z postępowaniem sprawdzającym pani Ł. i przechowywano je w jej aktach osobowych.

W dniu 30 sierpnia 2001 r. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych decyzją nr GI-DEC-DS-104/01/755,756 utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy. Wskazał, że po wejściu w życie ustawy o ochronie danych osobowych legalne przetwarzanie danych jest dopuszczalne wyłącznie po spełnieniu jednej z ustawowych przesłanek przetwarzania. Komendant powiatowy nie wskazał przepisów prawa, na podstawie których można by przetwarzać wspomniane dane. Akta prowadzonych postępowań sprawdzających powinny się natomiast znajdować w innym zbiorze.

W dniu 28 września 2001 r. Komendant Powiatowy Policji w T. zaskarżył tę decyzję do Naczelnego Sądu Administracyjnego wnosząc o jej uchylenie, jak również uchylenie decyzji poprzedzającej jako naruszających prawo materialne tj. art. 18 ust. 3, art. 23 ust. 1 pkt 2 i 4 oraz art. 27 ust. 2 pkt 7, art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, art. 30, 32, 35 ust. 5, 37 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie informacji niejawnych, art. 25 ust. 1 ustawy o Policji z 6 kwietnia 1990 r. – Dz. U. 2000 r. nr 101, poz. 1092 na ten dzień – w związku z rozporządzeniem MSWiA z 23 maja 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia postępowania kwalifikacyjnego w stosunku do osób ubiegających się o przyjęcie do

służby w Policji (Dz. U. nr 50, poz. 515). W uzasadnieniu wskazał, że decyzje mają charakter precedensowy. Zakazują bowiem zbierania danych o karalności członków rodzin osób przyjmowanych do służby w Policji. Tymczasem przyjmowanie osób do Policji i postępowanie kwalifikacyjne z nim związane wiąże się ściśle z postępowaniem sprawdzającym, które Policja wykonuje samodzielnie (art. 30 ustawy). Przepisy zezwalają na przetwarzanie tych danych. Inaczej na skutek braku informacji do pracy w Policji mogłyby być przyjmowane osoby o wątpliwych walorach moralnych, których najbliżsi byłiby członkami zorganizowanych grup przestępczych. Te dane są wykorzystywane również w postępowaniu dotyczącym zachowania tajemnicy i wypełnianiu ankiety bezpieczeństwa. Przepisami zezwalającymi na przetwarzanie tych danych są art. 23 ust. 1 pkt 4, 27 ust. 2 pkt 7 ustawy o ochronie danych osobowych, art. 32, 37 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 35 ust. 5 ustawy o ochronie informacji niejawnych oraz § 5 ust. 1 pkt 4 powołanego rozporządzenia MSWiA.

W odpowiedzi GİODO wniósł o oddalenie skargi i wskazał, że jest uprawniony do wydania decyzji na mocy art. 18 ust. 1 ustawy, ponieważ organ nie wskazał przepisów odrębnych ustaw, które na podstawie art. 18 ust. 3 stosuje się w tej sprawie. Prowadzone postępowanie nie dotyczyło zaś przetwarzania danych na podstawie postępowania sprawdzającego w ramach ustawy o ochronie informacji niejawnych. Wiąże się ono co prawda z postępowaniem sprawdzającym, jednak nie jest z nim tożsame. Zbierane w nim informacje znajdują się w innym zbiorze (art. 42 ust. 3 ustawy o ochronie informacji niejawnych) u pełnomocnika ochrony. Odrębnie prowadzi się akta osobowe policjantów i akta postępowań sprawdzających. Odrębnie określony jest też krąg podmiotów uprawnionych do wglądu w nie. Według GİODO art. 30, 32, 35 ust. 5, 37 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie informacji niejawnych nie legalizują przetwarza-

nia w aktach osobowych skarżącej kwestionowanych przez nią danych osobowych. Bezzasadny jest też zarzut naruszenia art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie danych osobowych. Wskazuje on bowiem na dopuszczalność przetwarzania danych osobowych, gdy zezwala na to przepis prawa. Według komendanta jest nim art. 32 w związku z art. 37 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie informacji niejawnych. Nie pozwalają one jednak na przetwarzanie w aktach osobowych skarżącej zbieranych danych. Z kolei dane zbierane w kwestionariuszu na podstawie rozporządzenia o postępowaniu kwalifikacyjnym wąsko określają zakres przetwarzania danych osobowych członków rodziny policjanta. Nie znajduje też zastosowania art. 23 ust. 1 pkt 4 ustawy – wspomniane działania publiczne muszą być bowiem określone prawem, a działania prowadzone przy pomocy form niewładczych. Tymczasem charakter służby policjanta ma cechy podporządkowania. Dane winny być też niezbędne, a nie zbierane na zapas. Dane o karalności brata skarżącej przedtem mogły być zbierane na podstawie ustawy. Obecnie zmienił się stan prawny – według art. 27 należą do kategorii danych wrażliwych i podlegają rygorom przewidzianym przez ustawę o ochronie danych osobowych. Ich przetwarzanie jest możliwe na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy. Komendant nadal nie spełnia żadnej z tych przesłanek.

Powyższe rozważania potwierdza też Konstytucja, zgodnie z jej art. 51 ust. 1 nikt nie może być zobowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby. Może też według art. 51 ust. 4 żądać usunięcia czy sprostowania informacji nieprawdziwych czy zebranych niezgodnie z ustawą

Naczelny Sąd Administracyjny zważył, że:

Skarga nie jest zasadna. Zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. nr 133, poz. 883 ze zm.) przetwarzanie danych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy:

1. osoba, której dane dotyczą, wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o usunięcie jej danych,
2. zezwalają na to przepisy prawa,
3. jest niezbędne osobie, której dane dotyczą, w celu wywiązania się z umowy, której jest stroną, lub na jej życzenie w celu podjęcia niezbędnych działań przed zawarciem umowy,
4. jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego,
5. jest niezbędne do wypełnienia usprawiedliwionych celów administratorów danych, o których mowa w art. 3 ust. 2, a przetwarzanie danych nie narusza praw i wolności osób, której dane dotyczą.

W przedmiotowej sprawie skarżąca nie wyraziła zgody na takie przetwarzanie jej danych, a zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy przetwarzanie danych dotyczących skazań, orzeczeń o ukaraniu, mandatów karnych, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym i administracyjnym można prowadzić wyłącznie na podstawie ustawy.

Ponieważ sprawa ta dotyczy praw i wolności osobistych, na co wskazuje treść i umiejscowienie art. 51 Konstytucji RP, podstawa do takiego przetwarzania danych musi mieć charakter wyraźny i stosować się winna do niej wykładnia ścieśniająca. Dlatego też nie daje prawa do takiego przetwarzania danych art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. 2000 r. nr 101, poz. 1092 ze zm.). Wskazuje on bowiem jedynie, że służbę w Policji może pełnić obywatel polski o nieposzlakowanej opinii, nie karany, korzystający z pełni praw publicznych, posiadający co najmniej średnie wykształcenie oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych, podległych szczególnej dyscyplinie służbowej, której gotów jest się podporządkować. Artykuł ten w ust. 4 zawiera co prawda upoważnienie do określania szczegółowych zasad postępowania kwalifikacyjnego. Zasady te, wynikające z rozporządzenia

Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 maja 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia postępowania kwalifikacyjnego w stosunku do osób ubiegających się o przyjęcie do służby w Policji, w tym do służby w oddziałach prewencji Policji osób, które nie posiadają wykształcenia średniego (Dz. U. nr 50, poz. 515), nie przewidują jednak zbierania danych, które znalazły się w aktach osobowych skarżącej. Dane te obejmują bowiem według rozporządzenia kwestionariusz osobowy, 3 fotografie, świadectwo pracy (służby) z poprzednich miejsc, dokumenty potwierdzające posiadane wykształcenie, kwalifikacje zawodowe, inne dokumenty, jeżeli obowiązek ich przedłożenia wynika z odrębnych przepisów (§ 4). Danych zawartych w aktach osobowych skarżącej nie przewiduje też § 5 rozporządzenia ani dołączone do rozporządzenia załączniki obejmujące dane osoby ubiegającej się o służbę w Policji. Stąd w aktach osobowych skarżącej nie mogły być przechowywane, a pojęcie to mieści się zgodnie z art. 7 pkt 2 ustawy w terminie przetwarzania danych, dane dotyczące karalności jej członków rodziny ani toczonych wobec nich postępowań przygotowawczych. Co prawda na podstawie art. 30 ustawy z 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. nr 11, poz. 95 ze zm. – na dzień orzekania) może być wobec osoby ubiegającej się o przyjęcie do służby lub pracy w tych organach prowadzone postępowanie sprawdzające, odbywa się ono jednak na innych zasadach i dane są gromadzone w innym zbiorze. Jak też słusznie podkreślił Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych inne są też w tym przypadku zasady dostępu do dokumentów.

W toku tego postępowania sprawdzającego mogły być zgodnie z art. 32 ustawy o ochronie informacji niejawnych zbierane dane o osobach trzecich, określonych w ankiecie bezpieczeństwa osobowego, o której mowa w art. 37 ust. 2 pkt 1 bez wiedzy i zgody tych osób. Na podstawie art. 37 ust. 2 tej ustawy mogło to dotyczyć sprawdzenia w niezbed-

nym zakresie, w ewidencjach, rejestrach i kartotekach, a w szczególności w Centralnym Rejestrze Skazanych i Tymczasowo Aresztowanych danych zawartych w ankiecie. Ustawa o ochronie informacji niejawnych nie zezwalała jednak na przetwarzanie tych danych w aktach osobowych policjantów. Ich przechowywanie określa art. 42 ust. 3 ustawy bądź u pełnomocnika ochrony, bądź na podstawie art. 42 ust. 4 jako wyodrębnionej części w archiwach służb ochrony państwa. Art. 42 i 49 określa też szczegółowe zasady dostępu do takich informacji.

Ponieważ Komendant Powiatowy Policji w T. nie wskazał podstawy prawnej do przetwarzania wspomnianych danych osobowych w zbiorze akt osobowych policjanta, GODO na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy nakazał usunięcie wspomnianych danych osobowych z przedmiotowego zbioru.

Naczelny Sąd Administracyjny nie dopatrył się w tej decyzji naruszenia prawa.

Sąd Naczelny Sąd Administracyjny orzekł na podstawie art. 27 ust. 1 i 53 ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U. nr 74, poz. 368 ze zm.) w związku z art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy o ochronie danych osobowych.

***Pomoc finansowa na uzyskanie domu
stanowiącego współwłasność policjantów
(opinia prawna)***

Problematyka udzielania pomocy finansowej na uzyskanie domu jednorodzinnego będącego przedmiotem współwłasności policjanta i osób trzecich jest w miarę jednoznacznie wyjaśniona w dotychczasowym orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego. Na jego podstawie ugruntował stał się pogląd, iż przyznanie pomocy finansowej na uzyskanie domu stanowiącego współwłasność policjanta i osób trzecich nie jest uzasadnione. W tym bowiem przypadku ze środków resortowych finansowane byłyby także osoby nie związane z Policją.

Sytuacja taka nie zachodzi jednak w przypadku, gdy współwłaścicielami nieruchomości są dwaj policjanci. Przyjęte w art. 94 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (j.t. Dz. U. z 2002 r. nr 7, poz. 58 z późn. zm.) rozwiązanie wprawdzie nie przewiduje, iż zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych policjantów może być zrealizowane w formie współwłasności domu lub lokalu z innymi osobami, jednakże wyjątkiem jest współmałżonek policjanta. Znajduje to uzasadnienie w art. 88 ust. 1 w związku z art. 94 ust. 1 i art. 95 ust. 1 pkt 3 cyt. ustawy oraz w przyjętym na tej podstawie unormowaniu w akcie wykonawczym, tj. w § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 października 2001 r. w sprawie pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego przez policjantów (Dz. U. nr 131, poz. 1468).

Unormowania tego nie można jednak wprost zastosować

do każdej sytuacji. Przepisy bowiem nie kodyfikują jednoznacznie przypadku, gdy o pomoc tę występują dwaj policjanci, a ma ona być przeznaczona na nabycie nieruchomości jako współwłasności ich obu. W tym bowiem przypadku, jeżeli policjanci posiadają prawo do przydziału lokalu mieszkalnego, to – zgodnie z art. 94 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (j.t. Dz. U. z 2002 r. nr 7, poz. 58 z późn. zm.) – obu przysługuje prawo do uzyskania pomocy finansowej. Jeżeli zatem na ich wniosek będzie im ta pomoc przyznana i przeznaczona na zakup nieruchomości będącej współwłasnością ich obu, to przyznanie tej pomocy nie będzie finansowaniem osób trzecich, na co wskazywał NSA w wyroku z dnia 27 października 1999 r. sygn. akt I S.A. 13/99.

Dla przyznania im pomocy finansowej istotne jest jednak ustalenie, jaka nieruchomość jest przedmiotem współwłasności. Trudno zgodzić się z poglądem, iż pomoc może być udzielona na zakup lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość. W przypadku zniesienia współwłasności zwykle nie ma możliwości dokonania fizycznego podziału lokalu. Inaczej jest wówczas, gdy współwłasność dotyczy domów jednorodzinnych. Przed podjęciem decyzji w sprawie niezbędne jest więc ustalenie czy w przypadku zniesienia współwłasności domu możliwy będzie podział fizyczny nieruchomości. Jak bowiem wskazał NSA w przywołanym wyroku „... pomoc finansowa jest zastępczą formą realizacji prawa policjanta do przysługującego mu lokalu mieszkalnego, a je j celem jest pomóc policjantowi w realizacji tego prawa poprzez uzyskanie przez niego we własnym zakresie, ale przy wsparciu pracodawcy **odpowiedniego lokalu lub domu jednorodzinnego ...**”.

Jeżeli zatem z ustaleń faktycznych organu będzie wynikać iż ewentualne zniesienie współwłasności przez fizyczny podział nieruchomości jest niemożliwe, udzielenie pomocy finansowej jest bezzasadne, gdyż mimo jej otrzymania policjanci nie uzyskają **odpowiedniego lokalu lub domu jednorodzinnego**.